

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Na temelju članka 8. točke 1. Zakona o obrani (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 27/16, 110/17 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 30/18), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj _____ donijela

STRATEŠKI PREGLED OBRANE

1. UVOD

Zakon o obrani (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 27/16, 110/17 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 30/18) definira Strateški pregled obrane kao temeljni dokument u području obrane koji predstavlja završno izvješće o provedenom procesu preispitivanja usklađenosti strateških koncepata te dostignutih i planiranih obrambenih sposobnosti s obrambenim potrebama koje proizlaze iz realnosti strateškog i sigurnosnog okružja.

Strateški pregled obrane je izvor informacija o stanju, nastojanjima i namjerama na području obrane za građane Republike Hrvatske, državna tijela, međunarodne institucije, medije, gospodarski sektor, akademsku zajednicu i nevladine organizacije. Kao izraz širokog spektra analiza i rasprava provedenih u okvirima obrambenog resora, Strateški pregled obrane iznosi preporuke za poduzimanje mjera koje se dalje operacionaliziraju u drugim dokumentima obrambenog planiranja. Ovaj dokument je izvor smjernica za djelovanje svih sastavnica obrambenog resora u idućem razdoblju, prije svega kao osnova za izradu predstojećega Dugoročnog plana razvoja Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Temeljni zaključak Strateškog pregleda obrane iz 2013. godine bio je kako će Republika Hrvatska razvijati oružane snage primjerene izazovima dugoročnog razdoblja pred nama, sposobne izvršiti temeljnu ustavnu ulogu obrane zemlje, a koje će svojom spremnošću, obučenošću i opremljenošću biti u stanju nositi i dio tereta u zajedničkim operacijama sa saveznicima te biti na raspolaganju stanovništvu ugroženom prirodnim i tehničko-tehnološkim katastrofama i drugim kriznim situacijama. Načelno su ove smjernice aktualne i danas, ali promjene u sigurnosnom okružju zahtijevaju preispitivanje mehanizama njihove provedbe.

Stoga je zaključeno da društvene, gospodarske, strateške i sigurnosne promjene koje su se dogodile u razdoblju od donošenja Strateškog pregleda obrane iz 2013. godine (Narodne novine, br. 101/13) odnosno Dugoročnog plana razvoja Oružanih snaga Republike Hrvatske za razdoblje 2015. do 2024. godine (Narodne novine, br. 151/14) zahtijevaju ponovno preispitivanje stanja te nakon provedbe strateškog pregleda obrane izradu novoga ili reviziju postojećega Dugoročnog plana razvoja Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Ove se promjene u sažetom obliku odnose na:

- promjene u strateškom okružju koje imaju implikacije na potrebne sposobnosti Oružanih snaga Republike Hrvatska, a prije svega u odnosu na novu sigurnosnu situaciju u Europi i izloženost novim prijetnjama i rizicima s istoka i juga
- razvoj sposobnosti temeljenih na novom ciklusu NATO-ova procesa obrambenog planiranja kojim se postavljaju zahtjevi za težim, pokretljivijim i zaštićenijim snagama na višim stupnjevima spremnosti za sudjelovanje u operacijama visokog intenziteta. Sudjelovanje u razvoju ovih sposobnosti zahtijeva posebnu pozornost u planiranju razvoja naših ukupnih sposobnosti, ali postavlja i izazove što se tiče veličine i razine spremnosti razmjestivih snaga te vrste i broja operacija u kojima te snage trebaju biti spremne sudjelovati, kao i sposobnosti koje moraju imati kako bi bile interoperabilne, održive i učinkovite u operacijama sa saveznicima i partnerima
- ubrzani razvoj tehnologija i vojne tehnike koji u kontinuitetu generira promjenu karaktera ratovanja, što pred nositelje strateškog planiranja postavlja posebne zahtjeve za periodičnim preispitivanjem doktrina uporabe snaga i dostignutog stanja i smjera razvoja sposobnosti
- političke smjernice koje proizlaze iz Programa Vlade Republike Hrvatske za mandat 2016. –2020. te smjernice koje proizlaze iz Strategije nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/17) kao glavne nacionalne odrednice za proces obrambenog planiranja i definiranje potrebnih sposobnosti Hrvatske vojske.

Vlada Republike Hrvatske je slijedom navedenoga na sjednici 4. svibnja 2017. zadužila Ministarstvo obrane da u kontekstu Strategije nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske provede proces strateškog pregleda obrane i izradi završno izvješće o provedenom procesu. Na temelju nalaza i zaključaka provedenog procesa i u Strateškom pregledu obrane sadržanih preporuka i smjernica izradit će se novi Dugoročni plan razvoja Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Izrazi koji se koriste u ovom Strateškom pregledu obrane, a koji imaju rodno značenje, obuhvaćaju na jednak način muški i ženski rod.

2. NALAZI I SMJERNICE

2.1. Strateško okružje i implikacije za obranu

Procjena općega sigurnosnog konteksta upućuje na povećanu razinu neizvjesnosti kako u smislu izvora potencijalnih vojnih i nevojnih prijetnji tako i načina na koji bi se takve ugroze nacionalne sigurnosti mogle pojaviti. Vanjski i unutarnji aspekti sigurnosti sve su uže vezani i ta bliska veza jedan je od glavnih čimbenika uzetih u obzir pri definiranju prioriteta razvoja Hrvatske vojske, kao i cjelokupnoga obrambenog resora.

Iako se s razumnom razinom vjerojatnosti može pretpostaviti da bliska budućnost ne donosi ozbiljnu konvencionalnu vojnu prijetnju, brzi i nepredvidljivi razvoj geopolitičkih okolnosti ne dopušta nam potpuno je isključiti.

Suvremene prijetnje nacionalnoj sigurnosti uključuju i neizravno djelovanje, bez nužne namjere ugrožavanja cjelovitosti teritorija Republike Hrvatske, ali s ciljem slabljenja suvereniteta države odnosno utjecaja na državne institucije.

Razvoj novih tehnologija i njihovo korištenje u vojne svrhe, jačanje utjecaja nedržavnih čimbenika u međunarodnim odnosima te tzv. hibridno djelovanje koje uključuje istovremeno konvencionalno, prikriveno, informacijsko i kibernetičko djelovanje, upućuju na to da će buduće vojne aktivnosti biti složenije i višedimenzionalne.

Postizanje ciljeva u operacijama zahtijevat će stoga snažnu sposobnost prilagodbe promjenama u scenarijima operacija i to u širokom spektru operacija – od onih visokog intenziteta do stabilizacijskih operacija u postkonfliktnom razdoblju i operacija očuvanja mira.

Izazovi s kojima će se Hrvatska vojska morati suočiti zahtijevaju inovativni i proaktivni pristup tradicionalnim konceptima korištenja snaga. Planiranje i provedba budućih operacija zahtijevat će usmjerenost prema združenim i multinacionalnim snagama, ali i veću interakciju s drugim državnim tijelima kao i institucijama civilnog društva, s obzirom na to da multidimenzionalnim prijetnjama nacionalne granice ne predstavljaju značajniju zapreku.

U skladu s tim Strategija nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/17), zbog promijenjene i proširene sigurnosne paradigme, poziva na veću sinergiju državnih institucija, privatnog sektora i građana.

Obrambeni resor će stoga trebati razvijati nova znanja, vještine i procedure s posebnim naglaskom na razvoj i održavanje interoperabilnosti sa savezničkim snagama te koordinaciju i suradnju s drugim institucijama društva povezanih u sustav domovinske sigurnosti.

Otpornost

U navedenim okolnostima vojnih i nevojnih izazova u području sigurnosti, u kojima je praktično svaki društveni, gospodarski ili vojni resurs ranjiv, sve je naglašenija potreba za povećanjem otpornosti države i društva. Otpornost uključuje održavanje i zaštitu ključnih civilnih sposobnosti i njihovu potporu vojnim aktivnostima.

Republika Hrvatska će stoga razvijati sposobnosti učinkovitog i usklađenog djelovanja civilnih institucija, a tome će se prilagoditi i budući razvoj Hrvatske vojske, kao i drugih institucija u čijim su nadležnostima poslovi važni za obranu i sigurnost.

Na taj će način Hrvatska vojska moći biti pravodobno i na odgovarajući način upotrijebljena u potpori društvu, ali i obratno, biti potpomognuta civilnim resursima – iz sustava energetike, prometa, veza i komunikacije, zdravstva, gospodarstva, diplomacije, civilne zaštite itd.

Obrambena suradnja

Međunarodna obrambena suradnja, kao dio vanjske, sigurnosne i obrambene politike Republike Hrvatske, snažan je instrument razvoja obrambenih sposobnosti, jačanja političkih odnosa s partnerima, promicanja nacionalnih interesa u međunarodnim organizacijama, razvoja dobrosusjedskih odnosa i stabilizacije područja od specifičnoga nacionalnog interesa, kao i sveukupnog učvršćivanja međunarodnog položaja Republike Hrvatske.

Težište međunarodne obrambene suradnje i dalje će biti jačanje suradnje sa strateškim partnerima, djelovanje u okviru Organizacije Sjevernoatlantskoga ugovora (u daljnjem tekstu NATO) i Europske unije, te redefiniranje i razvoj regionalne obrambene suradnje.

U obrambenoj suradnji sa strateškim saveznicima, uključujući NATO i Europsku uniju, naglasak će biti na razvoju potrebnih obrambenih sposobnosti, jačanju sveukupnih međusobnih odnosa te na postizanju visokog stupnja interoperabilnosti oružanih snaga. Suradnja sa zemljama iz jugoistočne Europe usmjerit će se na potporu njihovim obrambenim reformama, s naglaskom na konkretne aktivnosti koje mogu pospješiti pristupanje NATO-u i Europskoj uniji.

RACVIAC – Centar za sigurnosnu suradnju, kao jedina međunarodna organizacija sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, snažan je instrument za jačanje stabilnosti i sigurnosti država jugoistočne Europe te platforma za prenošenje znanja i iskustava u druga područja. Republika Hrvatska nastavit će pružati potporu RACVIAC-u u svim područjima djelovanja.

Istodobno će se jačati obrambena suradnja sa zemljama srednje Europe u okviru Srednjoeuropske obrambene suradnje, s fokusom na izgradnju obrambenih sposobnosti i koordinaciju djelovanja unutar Europske unije.

Međunarodna obrambena suradnja ima važnu ulogu u razvoju hrvatske obrambene industrije i stoga će se njezinoj prezentaciji u okviru bilateralnih i multilateralnih aktivnosti dati poseban naglasak, posebice u okviru različitih tijela NATO-a i Europske unije.

Republika Hrvatska nastavit će s provedbom sklopljenih međunarodnih ugovora i konvencija o nadzoru naoružanja, razoružanju i neširenju oružja masovnog uništenja i sredstava njihove dopreme.

NATO i Europska unija

Članstvo u NATO-u daje važan doprinos hrvatskoj nacionalnoj sigurnosti. Sustav kolektivne obrane ima učinak odvraćanja i uz vlastite oružane snage jamstvo je neovisnosti, suverenosti i teritorijalne cjelovitosti Republike Hrvatske.

Uvažavajući posebnost NATO-ova jamstva kolektivne obrane svim zemljama članicama, Republika Hrvatska će nastaviti ulagati napore u jačanje NATO-a kao učinkovitoga obrambenog i snažnog političkog saveza s ključnom ulogom u održavanju euroatlantske sigurnosti. U tom kontekstu od velike važnosti za koheziju Saveza ostaje njegova snažna transatlantska dimenzija te će Republika Hrvatska nastaviti promovirati aktivnu prisutnost sjevernoameričkih saveznika u europskoj sigurnosnoj arhitekturi.

Pred obrambenim resorom u kontekstu članstva u NATO-u stoje dva temeljna izazova: vjerodostojno ispunjavanje obveza u novonastalim okolnostima te aktivno sudjelovanje hrvatske obrambene politike u redefiniranju politika, struktura i djelovanja Saveza u skladu s nacionalnim interesima. Konkretno nacionalne obveze su razvoj postojećih i novih sposobnosti u okviru NATO-ova procesa obrambenog planiranja, doprinos NATO-ovoj zapovjednoj strukturi i strukturi snaga, sudjelovanje u aktivnostima jačanja zajedničke obrane poput Ojačane prednje prisutnosti, sudjelovanje u NATO vođenim multinacionalnim inicijativama usmjerenima na razvoj i jačanje obrambenih sposobnosti razmjestivih snaga poput Koncepta vodećih nacija, kao i sudjelovanje u NATO-ovim operacijama.

Kao članica Europske unije, Republika Hrvatska je preuzela obvezu pružanja pomoći državama članicama Europske unije pri terorističkom napadu ili u slučaju katastrofa, u skladu s tzv. klauzulom o solidarnosti (Ugovor iz Lisabona o izmjenama i dopunama Ugovora o Europskoj uniji i Ugovora o osnivanju Europske zajednice) odnosno pri oružanom napadu.

U sklopu Zajedničke sigurnosne i obrambene politike Europske unije, obrambeni resor suočen je s novim izazovima, transformacijskim trendovima i obvezama. Potonje proizlaze iz Globalne strategije Europske unije za vanjsku i sigurnosnu politiku iz 2016. godine i pripadajućeg Akcijskog plana za sigurnost i obranu. Važan iskorak u ovom području je pokretanje Stalne strukturirane suradnje (*PESCO*) u čijem osnivanju i oblikovanju je Republika Hrvatska aktivno sudjelovala i kojoj se formalno priključila.

Globalna strategija Europske unije postavlja ambiciju stvaranja strateške autonomije Europske unije, s ciljem promicanja i zaštite zajedničkih interesa građana Europske unije, kao i načela i vrijednosti na kojima se Europska unija temelji. Republika Hrvatska aktivno će sudjelovati u realizaciji ciljeva Globalne strategije, prije svega kroz mehanizme Stalne strukturirane suradnje koji su uglavnom usmjereni na jačanje obrambenih sposobnosti Europske unije i stabilizaciju europskog susjedstva. Republika Hrvatska će pritom nastaviti zagovarati promoviranje komplementarnosti i izbjegavanje udvostručenja djelovanja NATO-a i Europske unije, uključenost hrvatske obrambene industrije u procese izgradnje obrambenih sposobnosti, kao i autonomiju država članica te njihovu punu kontrolu nad navedenim procesima.

Republika Hrvatska izgradnju mira i otpornosti država i društava u Europi i šire, u okviru NATO-a ili u okviru Europske unije, promatra kao vlastite interese jer jedino u tom kontekstu može ostvariti puninu svojih strateških ciljeva.

2.2. Misije i zadaće Oružanih snaga Republike Hrvatske

Hrvatska vojska je glavni nositelj obrane Republike Hrvatske. Ona se ustrojava, razvija i upotrebljuje u svrhu provedbe misija i zadaća definiranih Ustavom Republike Hrvatske i pobliže objašnjenih Strategijom nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske.

Misije Oružanih snaga Republike Hrvatske su sljedeće:

1. Obrana Republike Hrvatske i saveznika

Obrana suvereniteta, neovisnosti i teritorijalne cjelovitosti Republike Hrvatske primarna je misija Hrvatske vojske. U njezinoj provedbi oslanjamo se na sposobnosti svojih oružanih snaga i drugih državnih tijela, kao i na sposobnosti NATO saveznika.

Oružane snage se konceptualno osmišljavaju, ustrojavaju i oblikuju kako bi vlastitim snagama, kroz integrirani nacionalni odgovor, ili uz pomoć saveznika mogle odvratiti, zaustaviti i odbaciti oružanu agresiju na Republiku Hrvatsku.

Sudjelovanje u savezničkim mjerama strateškog odvrćanja i kolektivne obrane Republika Hrvatska provodi deklariranim i drugim snagama, u skladu s odredbama Sjevernoatlantskog ugovora.

Razina ambicije

Oružane snage bit će sposobne na vrijeme prepoznati prijetnju i provesti pravodobne pripreme, vlastitim snagama usporiti i zaustaviti snage agresora iz minimalno dva geografski odvojena pravca djelovanja, osigurati pravodobno narastanje vlastitih snaga te istodobno prihvatiti, uvesti i angažirati savezničke snage i sposobnosti za zajedničko djelovanje.

U mjerama strateškog odvrćanja i obrane Saveznika, Republika Hrvatska sudjelovat će prioritetno deklariranim postrojbama čije su sposobnosti i razina spremnosti dogovoreni u okviru NATO-ova procesa obrambenog planiranja, a u slučaju potrebe i drugim raspoloživim snagama.

Hrvatska vojska će izgrađivati i održavati sposobnosti nadzora i zaštite suvereniteta našega morskog i zračnog prostora u suradnji s drugim nadležnim državnim tijelima i Saveznicima.

2. Doprinos međunarodnoj sigurnosti

Oružane snage, u suradnji sa Saveznicima i partnerima, aktivno će pridonositi stabilnosti međunarodnog okružja sudjelovanjem u misijama i operacijama potpore miru, operacijama odgovora na krize, inicijativama izgradnje obrambenih kapaciteta partnerskih zemalja, humanitarnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu, primarno pod vodstvom NATO-a i Europske unije. Na taj će se način istodobno unaprjeđivati cijeli spektar vlastitih sposobnosti za provedbu drugih misija i zadaća.

U procesu strukturiranja snaga koje se pripremaju i upućuju u te operacije i aktivnosti, poseban naglasak stavljat će se na one sastavnice i stožerno osoblje čije specifične i visokovrijedne sposobnosti čine naš doprinos vidljivijim i cjenjenijim u međunarodnom okružju.

Sudjelovanjem u operacijama i misijama, djelujući u okviru međunarodnih organizacija kojih je član te kroz instrumente obrambene diplomacije Republika Hrvatska gradi međunarodni utjecaj, ostvaruje čvrste savezničke i partnerske veze te stvara mogućnost utjecaja na oblikovanje politika međunarodnih organizacija u područjima od hrvatskoga nacionalnog interesa.

Razina ambicije

Oružane snage bit će sposobne u misije i operacije potpore miru, operacije odgovora na krize ili druge međunarodne aktivnosti uputiti snage do veličine borbene skupine temeljene na mehaniziranoj bojnoj, na rotacijskoj osnovi.

Struktura Oružanih snaga oblikovat će se na način da će 50 % ukupnih kopnenih snaga biti strukturirano, obučeno i opremljeno za sudjelovanje u operacijama potpore miru i odgovora na krize, a 10 % snaga održivo u tim aktivnostima.

Doprinos zrakoplovnim, za sada ponajprije helikopterskim, i mornaričkim snagama procjenjivat će se posebno za svaku situaciju, s naglaskom na snagama koje se razvijaju u kontekstu NATO ciljeva sposobnosti. Pri tome će 40 % zračnih snaga biti razmjestivo, a 8 % održivo u operacijama.

Doprinos operacijama i misijama Europske unije te sudjelovanje u Borbenim skupinama Europske unije usklađivat će se, s obzirom na politiku jedinstvenog kompleta snaga, s onima u NATO vođenim operacijama i misijama te obvezama u kontekstu sudjelovanja u NATO strukturi snaga, a kretat će se od manjih borbenih modula do doprinosa temeljenog na mehaniziranoj satnji. Ovakav maksimalni doprinos angažirat će se u pravilu svaku četvrtu godinu. U idućem razdoblju povećat će se doprinos operacijama Europske unije.

Doprinos Republike Hrvatske u misijama Ujedinjenih naroda na dužnostima u UN stožerima i promatračkim pozicijama ostat će načelno na sadašnjoj razini.

3. Potpora civilnim institucijama

Hrvatska vojska pruža potporu civilnim institucijama u zaštiti prava i interesa Republike Hrvatske na moru, gašenju požara otvorenog prostora, u poplavama, traganju i spašavanju na kopnu i moru, medicinskom prevoženju, kao i u drugim situacijama u kojima civilne sposobnosti nisu dostatne, na način primjeren vrsti i razini ugroze i okolnostima u kojima se aktivnosti provode. Djelovanje Oružanih snaga u međuresornom odgovoru na nedavnu „migrantsku krizu“ pokazalo je da su njihove sposobnosti brzo raspoložive i višestruko upotrebljive i izvan tradicionalnih zadaća.

Korištenje sposobnosti Hrvatske vojske u potpori civilnim institucijama i djelovanje u sinergiji s drugim resorima potvrđuje se kao potrebna, visoko vrijedna i društveno poželjna zadaća te kao jedan od racionalnih i učinkovitih oblika korištenja državnih resursa u slučajevima prirodnih nesreća, epidemija, narušavanja energetske i kibernetičke sigurnosti, ugrožavanja prirodnog okoliša, tehnoloških katastrofa, ali i drugih brzorastućih kriza, terorističkih napada, uporabe oružja masovnog uništenja i hibridnih prijetnji.

Zato će Oružane snage razvijati i određene specifične, specijalizirane sposobnosti za potporu civilnim strukturama koje će u najvećoj mogućoj mjeri biti komplementarne konvencionalnim vojnim sposobnostima te za koje analize pokazuju opravdanost da ih je, na dulji ili kraći rok, optimalno organizirati unutar vojne organizacije. Postrojbe, odnosno namjenski organizirane snage Hrvatske vojske za te se sposobnosti namjenski obučavaju i opremaju specifičnom opremom.

Razina ambicije

Oružane snage će razviti potrebnu sposobnost kroz organske postrojbe kojima je provedba potpore civilnim institucijama temeljna zadaća (eskadrila protupožarnih zrakoplova, Obalna straža Republike Hrvatske) ili dopunska zadaća (logističke i zdravstvene postrojbe Zapovjedništva za potporu, sposobnost traganja i spašavanja Zapovjedništva specijalnih snaga) odnosno formiranjem namjenski organiziranih snaga težišno iz sastava Hrvatske kopnene vojske (inženjerijske, djelovanje nuklearno-biološko-kemijske postrojbe).

Organizacija, sustav obuke i standardi opremanja specifičnom opremom prilagodit će se potrebama provedbe ove misije.

Sposobnosti Oružanih snaga razvijene za potporu civilnim vlastima i stanovništvu moći će se koristiti i u međunarodnim humanitarnim operacijama.

2.3. Obrambene sposobnosti, stanje i perspektiva razvoja

Oružane snage glavni su instrument obrane Republike Hrvatske.

Kako bi bile u mogućnosti pravovremeno i primjereno odgovoriti na prijetnje, izazove i rizike promjenjivoga sigurnosnog okružja, oružane snage se trebaju oblikovati kao višenamjenske, fleksibilne i modularne kako bi se omogućila brza reakcija i olakšala njihova integracija s ostalim elementima državne moći.

Budući da provedba misija Oružanih snaga podrazumijeva i širi, međunarodni odgovor, ona se mora razvijati, organizirati, opremiti, pripremati i uvježbavati za djelovanje zajedno sa Saveznicima na teritoriju Republike Hrvatske, ali i izvan njega.

Pritom sposobnosti, čiji budući razvoj proizlazi prioritarno iz nacionalnih potreba Republike Hrvatske, moraju biti optimalno, u smislu resursa i vremenski, usklađene sa sposobnostima kojima Republika Hrvatska pridonosi u okviru sustava kolektivne obrane, čineći zajednički, međusobno upotpunjujući paket.

Razvoj sposobnosti koje su, kao nacionalna obveza, dogovorene sa Saveznicima u kontekstu NATO-ova procesa obrambenog planiranja (paket NATO Ciljeva sposobnosti 2017.) imat će naglašenu važnost. Na taj se način s jedne strane izravno pokazuje posvećenost sposobnostima Saveza, a s druge se osigurava interoperabilnost Oružanih snaga sa snagama Saveznika.

Grane Hrvatske vojske ostaju nositelji održavanja sposobnosti, a uporaba vojnih sposobnosti temelji se na njihovu združivanju kroz vojno obrazovanje, obuku, vježbe i doktrinarna rješenja. Hrvatska vojska združivat će sposobnosti granskih i funkcionalnih sastavnica u cilju postizanja sinergijskog učinka u odgovoru na strateške izazove.

Kroz vježbe i eksperimentalne metode usvajati će se doktrinarne postavke združenog djelovanja te ispitivati njihova validnost i unaprjeđivati postojeća rješenja.

Ustanovljena je potreba redefiniranja teritorijalnog razmještaja Hrvatske vojske kako bi se osigurala vojna prisutnost u skladu sa specifičnostima zemljopisnog položaja i sigurnosnim izazovima, ravnomjeran razvoj nacionalnih obrambenih sposobnosti i pospješila brzina njihove uporabe. Istodobno će se kroz ovaj proces dati potpora kvalitetnijem obiteljskom životu i oživljavanju hrvatskih krajeva u kojima je vojska bila tradicionalno prisutna.

2.3.1. Smjernice raščlanjene po grupama sposobnosti

Priprema

Modernizaciji postojećih te razvoju novih sposobnosti pristupit će se unaprijeđenim i poboljšanim sustavom obrambenog planiranja koji, kao poveznica između strateških smjernica i politika, s jedne strane, te vojnih sposobnosti s druge, mora se temeljiti na vojnoj ekspertizi i znanstvenim metodama.

Unaprijeđeni proces obrambenog planiranja bit će koherentan, realističan, osigurat će plansku stabilnost i transparentnost te prilagodljivost i agilnost u razvoju sposobnosti. Pri tome će se sadržajno i vremenski usklađivati s procesima obrambenog planiranja u NATO-u i Europskoj uniji. Preduvjeti su stvoreni potkraj 2017. godine stupanjem na snagu Pravilnika o obrambenom planiranju u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 106/17).

Vježbovne aktivnosti obuhvatit će pripremu za puni spektar operacija, od složenih borbenih operacija do humanitarnih i operacija potpore civilnim institucijama u odgovoru na prirodne i tehničko-tehnološke katastrofe. Posebna pozornost posvetit će se uvježbavanju združivanja sposobnosti i povećanju interoperabilnosti sa Saveznicima.

U obuci će naglasak biti na aktivnostima koje podupiru uvođenje u operativnu upotrebu novih oružnih sustava.

Suradnja u okviru NATO-a omogućit će našim postrojbama uvježbavanje u vojnim formacijama koje samostalno nismo u mogućnosti organizirati u cijeloj njihovoj složenosti (vježba razine brigade, flote i sl.).

Pri razvoju budućih vojnih sposobnosti, a kako bi se minimalizirali troškovi, nužno je u što ranijoj fazi uključiti metode eksperimentalne znanosti. Ustrojit će se organizacijske cjeline i obrazovati osoblje za razvoj koncepta i eksperimentiranje.

Koncept naučenih lekcija, još nije saživio u cijelosti, a s obzirom na njegovu važnost nužno je ne samo nastaviti nego i ubrzati njegov razvoj i ugraditi ga u cijelu strukturu Oružanih snaga te povezati s NATO sustavom naučenih lekcija.

Razmještaj i mobilnost

Oružane snage razvijat će sposobnosti za provedbu razmještaja snaga na teritoriju Republike Hrvatske, kojima bi se nacionalne sposobnosti projicirale u željeno područje.

Transport snaga na operativnoj razini provodit će se vlastitim ili ugovorenim kapacitetima osloncem na gospodarske kapacitete Republike Hrvatske.

Za potrebe sudjelovanja u NATO, EU i UN vođenim operacijama i misijama i drugim međunarodnim aktivnostima Oružanih snaga donijet će se odluka o optimalnom modelu strateškog transporta za svaku konkretnu situaciju s obzirom na njezinu specifičnost.

Republika Hrvatska već je potpisala više bilateralnih i multilateralnih sporazuma sa strateškim partnerima koji osiguravaju ispomoć u pitanjima strateškog transporta, pristupila je relevantnim savezničkim programima i organizacijama, a potpisan je i niz komercijalnih aranžmana s pružateljima usluga prijevoza u kopnom, pomorskom i zračnom prijevozu. U idućim godinama postojeći će se spektar potencijalnih pružatelja usluga strateškog prijevoza proširiti i ojačati kako bi se za svaku konkretnu situaciju osigurao pravovremen, kvalitetan i siguran strateški transport snaga.

Uporaba

Oružane snage razvijat će i održavati sposobnosti kojima će osigurati provedbu borbenih i neborbenih operacija u cilju obrane vlastitog teritorija i zaštite nacionalnih interesa na kopnu, moru i zraku te kibernetičkom prostoru u suradnji s civilnim institucijama u Republici Hrvatskoj i Saveznicima.

Rasporedom i organizacijom, Oružane snage osiguravaju svestranost, fleksibilnost i djelotvornost združenog djelovanja, a učinkovita logistička potpora osigurava održivost u provedbi operacija. Razvijanjem odgovarajućih sposobnosti i konceptualnih rješenja te oslanjanjem na savezničke snage pridonijet će se odvrćanju od mogućih prijetnji.

Strateško komuniciranje, proaktivno i usklađeno djelovanje odnosa s javnošću, informacijskih i psiholoških operacija s ostalim aspektima uporabe snaga u potpori ciljeva operacije, dosad nije bilo sustavno razvijano.

U predstojećem kratkoročnom razdoblju definirat će se doktrinarni temelji na kojima će se dalje razvijati moderan sustav strateškog komuniciranja.

Kopnene snage temelje svoj razvoj na gardijskim brigadama, s jasno naglašenim prioritetom dostizanja sposobnosti mehanizirane (srednje) brigade pješništva. Fleksibilna struktura kopnenih snaga omogućuje moduliranje snaga u borbene grupe mehaniziranog pješništva.

Oružane snage će za djelovanje u kopnenom operativnom okružju posebno razvijati i održavati sposobnosti združenog manevra i združene vatre te ih povezati s drugim sposobnostima.

Združeni manevar će se razvijati i održavati kroz sposobnosti: provedbe izviđanja, prikrivanja vlastitih snaga i namjera, provedbe operacija visokog intenziteta, osiguranja pokretljivosti, ubacivanja snaga zračnim putem, osiguranja prostora od ključne važnosti te provedbe operacija u zahtjevnim klimatskim uvjetima.

Sposobnost združene vatre razvijat će se osloncem na novi dalekometni sustav samohodnih haubica PzH 2000 s ambicijom uvođenja u operativnu uporabu vođenog i pametnog streljiva za povećavanje preciznosti i smanjivanje kolateralnih šteta.

Sposobnosti združenog manevra i združene vatre sinergijski će se povezati sa sposobnostima provedbe specijalnih, psiholoških i informacijskih operacija te sposobnostima civilno-vojne interakcije.

Opremanjem i razvojem postrojbi Hrvatske kopnene vojske jačat će se vatrena moć, sposobnost protuoklopne borbe, mobilnost na bojnom polju, zaštita snaga borbenih postrojbi te provesti jačanje i reorganizacija postrojbi borbene i logističke potpore.

U tu svrhu dovršit će se uvođenje u operativnu uporabu borbenog oklopnog vozila pješništva BOV PATRIA CRO, uvest će se u operativnu uporabu samohodne haubice PzH 2000 i vozila MRAP u svim inačicama, a istovremeno će se nastavkom revizije tenka M-84 i osiguranjem visoke razine njegove ispravnosti održavati oklopna sposobnost Hrvatske kopnene vojske.

Važna prilagodba teritorijalnog rasporeda snaga kopnene vojske potrebama nacionalne sigurnosti učinjena je tijekom 2017. godine uređenjem i ponovnim aktiviranjem vojne lokacije u Sinju te uspostavljanjem u Vukovaru, a nastavit će se u Varaždinu čime će se značajno poboljšati pokrivenost teritorija Republike Hrvatske i time povećati brzina reakcije u zadaćama obrane nacionalnog teritorija i pomoći stanovništvu.

Pomorske snage nositelj su provedbe operacija u zaštiti teritorija, suvereniteta i interesa Republike Hrvatske na moru. Svojim teritorijalnim rasporedom, organizacijom, borbenim i neborbenim sustavima razvijat će i održavati sposobnosti za integraciju drugih sastavnica Hrvatske vojske i savezničkih snaga u operacijama na pomorskom bojištu. Dijelom snaga, u suradnji sa zračnim snagama, nastavit će osiguravati zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske u području Zaštićenoga ekološko-ribolovnog pojasa Republike Hrvatske.

Za djelovanja u pomorskom i priobalnom operativnom okružju naglasak će biti na razvoju i održavanju sposobnosti osiguranja slobode plovidbe i kretanja, provedbe združenog manevra i združenih vatri, mornaričko-desantnog djelovanja, morskog i protumorskog djelovanja te nadzora mora.

Kako bi pomorske snage mogle biti angažirane zajedno sa snagama Saveznika u širokom spektru operacija i misija, prioritet će biti na razvoju borbene održivosti i zaštite brodova.

Hrvatska ratna mornarica formirat će satniju mornaričkog pješništva kao jezgru razvoja sposobnosti borbe u priobalnom području.

Nastavlja se opremanje Obalne straže Republike Hrvatske izgradnjom i uvođenjem u operativnu uporabu obalnoga ophodnog broda.

Za zadaće nadzora mora i izgradnju operativne situacijske slike unaprijedit će se postojeće mornaričke sposobnosti i jačati mehanizmi koordinacije i razmjene podataka s ostalim institucijama države nadležnim za sigurnost pomorske plovidbe. Za te zadaće razvijat će se senzorski sustavi s potrebnim svojstvima otpornosti i redundancije.

Posebna pažnja posvetit će se sustavima za nadzor podvodne situacije i uklanjanja podvodnih prijetnji te sigurnosti pomorske plovidbe i pristupa lukama.

Postojeći teritorijalni raspored pomorskih snaga te objekata infrastrukture zadovoljava potrebe, uz naglašenu potrebu za investicijskim održavanjem dijela objekata, kao i potrebu za izgradnju i uređenje infrastrukture u vojnoj lokaciji u Pločama za potrebe ustrojavanja postrojbe mornaričkog pješništva.

Zračne snage razvijaju i osiguravaju sposobnosti: nadzora i zaštite zračnog prostora, bliske zračne potpore, protuzračne obrane, transporta ljudstva i tehnike, potpore kopnenim, mornaričkim, specijalnim snagama te civilnim institucijama.

Ove sposobnosti razvijaju se vlastitim kapacitetima za nadzor zračnog prostora i integracijom u saveznički sustav protuzračne i proturaketne obrane, višenamjenskim borbenim avionom i borbenim i transportnim helikopterima.

U tom smislu je naglašen prioritet u uvođenju u operativnu uporabu višenamjenskoga borbenog aviona četvrte generacije čija se inicijalna operativna sposobnost planira dostići 2020. godine.

Dovršit će se projekt uključivanja u NATO integrirani sustav protuzračne i proturaketne obrane (*NATINAMDS*). Ključne komponente ove sposobnosti su modernizirani radarski sustav FPS-117 i višenamjenski borbeni avion.

Potporu združenim operacijama zračne snage provodit će lakim borbenim helikopterima OH-58 D nakon dostizanja njihovih punih operativnih sposobnosti i transportnim helikopterima Mi-8/Mi-171Sh koji će u dugoročnom razdoblju biti zamijenjeni srednjim transportnim helikopterima zapadnog podrijetla, o čemu će u 2018. godini biti izrađena studija.

Sposobnost gašenja požara iz zraka održavat će se postojećim zrakoplovima za gašenje požara.

Prioritet će biti na projektu izgradnje prateće infrastrukture za potrebe eskadrile višenamjenskoga borbenog aviona.

Postojeći teritorijalni raspored zrakoplovnih baza i prateće infrastrukture u cijelosti zadovoljava potrebe Hrvatske vojske, ali postoje određeni nedostaci infrastrukturnih objekata koji narušavaju njihovu funkcionalnost. Stoga će se u predstojećem razdoblju modernizirati infrastruktura, za što će se uz sredstva iz državnog proračuna nastojati maksimalno iskoristiti i sredstva iz NATO fondova namijenjena financiranju zajedničke infrastrukture.

Specijalne snage će uz kopnene razvijati i sposobnosti zračnih i pomorskih sastavnica, a u srednjoročnom razdoblju poseban naglasak bit će na razvoju interoperabilnosti s NATO zapovjedništvima specijalnih snaga s ciljem unaprjeđenja sposobnosti planiranja i djelovanja u združenom okružju.

Održivost

Oružane snage nastaviti će s razvojem učinkovitog, pouzdanog, prilagodljivog, združenog i integriranoga logističkog sustava dostatnog za provedbu potpornih aktivnosti logističke i zdravstvene potpore, što uključuje reorganizaciju i optimizaciju logističkih procesa i uporabe resursa te razvoj informacijskog sustava za upravljanje i razmjenu logističkih informacija.

Jedan od prioriteta bit će na nastavku reorganizacije sustava zdravstvene potpore Oružanih snaga u smjeru daljnje strukovne centralizacije, ali i uvođenja modularnih elemenata u organizacijskoj strukturi zdravstvenih postrojbi interoperabilnih sa snagama Saveznika i potrebama angažiranja u potpori civilnih institucija. U srednjoročnom razdoblju težište će biti na razvoju sposobnosti razmjestive zdravstvene potpore odnosno poljske bolnice šatorskog ili kontejnerskog tipa (ROLE-2), kao i zahtjeve koji se pred sustav zdravstvene potpore postavljaju u situaciji narastanja snaga.

Održavanje i kontinuiran razvoj sposobnosti potpore zemlje domaćina (*Host Nation Support, HNS*), odnosno potpore koju Republika Hrvatska pruža snagama članica Saveza i drugih partnerskih zemalja na teritoriju Republike Hrvatske u provedbi vojnih operacija ili vježbi, pružanja pomoći kod prirodnih, tehničko-tehnoloških ili ekoloških nesreća ili tijekom njihovog prolaza kroz teritorij Republike Hrvatske, od posebne je važnosti za nacionalnu sigurnost. Radi se o sposobnosti koja uključuje angažiranje više državnih tijela. Stoga će u idućem razdoblju naglasak biti na daljnjem reguliranju pravnih i organizacijskih aspekata ove kompleksne sposobnosti, unaprjeđenju mehanizama međuresorne koordinacije, kao i planskih, provedbenih i administrativnih procedura vezanih uz pitanja potpore zemlje domaćina.

Zapovijedanje, nadzor i konzultacije

Sustav zapovijedanja ubrzano će se modernizirati u funkcionalnom i organizacijskom smislu propisivanjem i standardiziranjem procesa i procedura zapovijedanja i operacijskog planiranja te uvježbavanjem namjenski organiziranih zapovjednih struktura za upravljanje združenim operacijama. U potpori ovome procesu provest će se odgovarajuća infrastrukturna modernizacija koja će pratiti potrebe za mobilnošću zapovjednih elemenata i sigurnosti razmjene informacija.

Proces operacijskog planiranja unaprjeđivat će se do pune kompatibilnosti s NATO-ovim procesom planiranja. Standardizirani proces donošenja odluke i operacijskog planiranja u Oružanim snagama integrirat će se u nacionalni mehanizam kriznog rukovođenja i sustav domovinske sigurnosti. Intenzivirat će se međuresorna suradnja u cilju integriranog odgovora na krize.

Oružane snage održavat će sposobnost formiranja dvaju zapovjedništava za združene operacije obrane nacionalnog teritorija.

Zbog važnosti i kompleksnosti procesa operacijskog planiranja, a posebice zbog zahtjeva pravodobnosti planiranja, razradit će se program i mehanizam planske pripreme namjenskih zapovjedništava operativne razine kroz intenzivnu stožernu obuku, koristeći postojeće stožerne i zapovjedne organizacijske elemente kao temelj za uspostavu zapovjedništva operacije.

Unaprijedit će se proces generiranja i praćenja slike na bojištu s ciljem izgradnje situacijske svjesnosti i bržeg i kvalitetnijeg donošenja odluka.

Povećanje sposobnosti protivnika da kibernetičkim i drugim elektroničkim djelovanjima ometaju, razgrađuju ili uništavaju sustave zapovijedanja traži veću otpornost zapovjednih arhitektura, a snage se moraju redovito uvježbavati kako bi djelovale u najsloženijim uvjetima degradiranog okružja.

Oružane snage ubrzat će razvoj jedinstvenog komunikacijsko-informacijskog sustava koji podrazumijeva informacijsku infrastrukturu na kojoj su implementirani temeljni servisi i potrebni funkcionalni servisi sposobni za automatsku razmjenu informacija i sučelja prema razmjestivim komunikacijsko-informacijskim sustavima, kao i drugim tijelima i organizacijama u sustavu nacionalne sigurnosti ili prema saveznicima u NATO-u i Europskoj uniji.

U razvoju sposobnosti konzultacije unaprijedit će se nacionalne procedure i mogućnosti distribucije i analize relevantnih informacija kreiranih u okviru Saveza proširenjem korištenja NATO klasificiranih mreža.

Zaštita

Sposobnosti vezane za sigurnosni element zaštite razvijat će se dogradnjom sustava tehničke i fizičke zaštite osoba, objekata i imovine s naglaskom na razvoju sposobnosti za odgovore na nove oblike prijetnji; razvojem biometrijskih sposobnosti u suradnji s drugim državnim institucijama i organizacijama te NATO Saveznicima; dogradnjom sustava informacijske sigurnosti naglaskom na implementaciju mjera fizičke, tehničke i kriptološke zaštite podataka.

Pristupit će se redefiniranju sustava informacijske sigurnosti u obrambenom resoru. Kao jedna od važnih mjera proširit će se dostupnost i korištenje klasificiranih informacijskih i komunikacijskih sustava, kako nacionalnih tako i NATO-a i Europske unije. Širenje korištenja vodit će se načelom „potrebe-da-znaju“. Pravila informacijske sigurnosti trebaju na najmanju moguću mjeru smanjiti svaku mogućnost otkrivanja podataka, ali istodobno korisnicima ne smiju biti zapreka za njihov svakodnevni rad.

Kao važni dijelovi obrambenog elementa zaštite koje će se dodatno razvijati u idućem razdoblju ističu se unaprjeđenje sustava nuklearno-biološko-kemijske zaštite uvezanog s civilnim institucijama te NATO-om i Europskom unijom te unaprjeđenje sustava antiterorističkog i protudiverzijskog djelovanja u Oružanim snagama.

Vojna policija nastaviti će s razvojem sposobnosti uzgoja službenih pasa i obuke vodiča službenih pasa za međuresorne potrebe različite namjene.

Razvojem tehnologije i njezinim sve širim korištenjem kibernetički prostor postaje od ključne važnosti za funkcioniranje države, gospodarstva i društva u cjelini.

Izraditi će se koncept djelovanja obrambenog resora u kibernetičkom prostoru, koji će se uskladiti sa svim relevantnim akterima javne uprave, tvrtkama i civilnim institucijama koje djeluju na ovom području. Studijom će se definirati sposobnosti djelovanja u kibernetičkom prostoru u operacijama Oružanih snaga. Studija će predložiti pravne, organizacijske i doktrinarne prilagodbe koje će u idućem razdoblju biti potrebne kako bi obrambeni resor bio u stanju dati svoj puni doprinos ostvarivanju interesa Republike Hrvatske u kibernetičkom prostoru.

Oružane snage djelovat će proaktivno razvijajući vlastite sposobnosti kibernetičke obrane uključujući i vlastita organizacijska rješenja.

Oružane snage će nastaviti razvijati nove i modernizirati postojeće sposobnosti obrane vlastitoga kibernetičkog prostora kojima se sprječava neovlašteni pristup podacima na komunikacijsko-informacijskim sustavima te osigurava povjerljivost, integritet i raspoloživost podataka.

Posebna važnost dat će se razvoju svih elemenata sposobnosti kibernetičke zaštite razmjestivih komunikacijsko-informacijskih sustava postrojbi u operacijama.

Informiranje

U cilju izbjegavanja strateškog i operativnog iznenađenja, Vojna sigurnosno-obavještajna agencija i Oružane snage i dalje će razvijati sposobnosti za pravodobno otkrivanje indikatora ranoga upozorenja za trenutačne i prijetnje u nastajanju, kao i sposobnosti prikupljanja obavještajnih podataka u potpori svih razina odlučivanja u obrambenom resoru, sustavu zapovijedanja te snagama u operacijama. Zbog toga će se uložiti dodatni napor i razvoj i opremanje novim sustavima, modernizaciju postojećih sustava za strateško elektroničko izviđanje te za nadzor radarskim i bespilotnim sustavima.

Vojna sigurnosna i obavještajna djelatnost i dalje će se razvijati kao jedinstveni sustav u sklopu sigurnosno-obavještajnog sustava Republike Hrvatske, s primarnom misijom potpore obrambenom resoru i djelovanju Hrvatske vojske, a njegovo djelovanje kontinuirano se usklađuje s ukupnim sposobnostima sigurnosno-obavještajnog sustava Republike Hrvatske, NATO-a i Europske unije.

U skladu s naučenim lekcijama iz vježbi i operacija razmatrat će se i prilagođavati doktrinarni model, kao i organizacija i obuka pripadnika vojnoga sigurnosnog i obavještajnog sustava.

Pristupit će se intenzivnijem razvoju obavještajnog djelovanja u kibernetičkom prostoru kao zasebnom operativnom okružju.

Vojni sigurnosni i obavještajni sustav provodit će mjere u suradnji s nadležnim institucijama u Republici Hrvatskoj i sa Saveznicima s ciljem pravovremenog otkrivanja i precizne atribucije raznih oblika hibridnog djelovanja protiv Republike Hrvatske.

Republika Hrvatska i njezin obrambeni resor izloženi su obavještajnom djelovanju raznih organizacija, a kao članica NATO-a i Europske unije obavještajno je zanimljiva regionalnim i globalnim akterima.

Protuobavještajno djelovanje i potpora sigurnosti u obrambenom resoru usmjerit će se na suprotstavljanje takvom obavještajnom djelovanju i s njim povezanim prijetnjama i rizicima s posebnim naglaskom na potporu operacijama Oružanih snaga.

2.4. Razvoj obrane u modernome hrvatskom društvu

2.4.1. Čovjek u središtu promišljanja

Domovinski rat je potvrdio ključnu ulogu ljudske dimenzije Hrvatske vojske koja se i danas prepoznaje u domoljublju, požrtvornosti, profesionalnosti i inovativnosti njezinih pripadnika.

Stoga u svim razmatranjima razvoja Hrvatske vojske, ali i obrambenog resora u cjelini, čovjek mora biti u središtu promišljanja kao nositelj razvojnog potencijala.

Nastavit će se davati prioritet promicanju vojnog poziva i vrijednosti Domovinskog rata, povećanju standarda života, rada i obuke pripadnika Hrvatske vojske te definiranju novih ili prilagodbi postojećih modela koji podupiru te ciljeve.

Izmijenjena zakonska regulativa koja se odnosi na pitanja obrane, posebno Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske, preduvjet je za daljnju modernizaciju sustava upravljanja ljudskim potencijalima.

Sustav upravljanja ljudskim potencijalima će se iz administrativne funkcije pretvoriti u upravljačku domenu, koja će usklađivati i razvijati kompetencije osoblja sa zahtjevima radnog okružja, otvoriti perspektivu osobnog razvoja osoblja te unaprijediti skrb o pravima i interesima pripadnika.

Ministarstvo obrane potvrdit će se kao poželjan poslodavac na tržištu rada uvođenjem sustavnih mjera u kojem će svaki pojedinac prepoznati perspektivu osobnog razvoja.

Razvoj gospodarstva u Republici Hrvatskoj i razne profesionalne opcije mladih ljudi stvaraju obvezu prilagođavanja postojećeg modela prijma i zadržavanja osoblja natjecanju na tržištu rada.

U predstojećem srednjoročnom razdoblju uspostaviti će se institucionalno uravnotežen i učinkovit te dugoročno održiv sustav upravljanja ljudskim potencijalima koji će biti u potpori izgradnje sposobnosti Hrvatske vojske, kvalitativnog rasta te dobrobiti pojedinca i obrambenog resora u cjelini. Temelj novouspostavljenog sustava bit će transparentnost koja će osoblju osigurati jasne informacije u smislu njihova statusa i perspektive, promovirajući kvalitetu.

Uz ostalo, novi sustav podrazumijeva uspostavu odgovarajuće strukture dodataka na plaću i poticajnih mjera koje će biti u funkciji poticanja radne izvrsnosti i preuzimanja više razine odgovornosti. Uvažavat će se i odgovarajuće vrednovati posebnost i zahtjevnost pojedinih dužnosti, poteškoće koje proizlaze iz obnašanja službe te razvijati ciljani programi u potpori dobrobiti i kvaliteti obiteljskog života pripadnika Hrvatske vojske. Pripadnicima Hrvatske vojske raspoređenima na službu izvan mjesta prebivališta, uključujući i prvozapostlene časnike, omogućit će se naknada za stanovanje, u skladu s propisima.

Uspostavit će se odgovarajući institucionalni sustav priznavanja vrijednosti vojne službe kao posebnog i visoko vrijednog doprinosa društvenoj zajednici u cilju jačanja društvenog položaja pripadnika vojne organizacije. Ugovorom o vojničkoj službi omogućit će se zaposlenje na neodređeno vrijeme toj kategoriji vojnih osoba te se time postiže sigurnost zaposlenja i mogućnost životnog i financijskog planiranja uz sva prava koja rad na neodređeno vrijeme nosi.

Sustav tranzicije oblikovat će se težišno tako da izdvojeno osoblje ostaje u funkciji dobrobiti društva i nakon izlaska iz vojne organizacije. Tranzicija će se osnažiti integracijom s programima stručnog osposobljavanja i zapošljavanja te prepoznavanjem vojnog obrazovnog i obučnog sustava od tržišta rada, uključujući potvrđivanje stečenih kvalifikacija.

S obzirom na ulogu obrambenog resora u sustavu domovinske sigurnosti, specifičan prioritet sustava upravljanja ljudskim potencijalima bit će razvoj civilne ekspertize u području obrane, koji podrazumijeva uspostavu posebnih modela profesionalnog razvoja i izobrazbe civilnog osoblja te motivirajući sustav napredovanja.

Važni pomoci učinit će se i u smjeru razvoja i održavanja i pomlađivanja pričuvne sastavnice, uključujući ugovornu pričuvu.

Uz već dostignute visoke standarde ravnopravnosti, uložiti će se dodatni napor na suzbijanju svih oblika diskriminacije te promociji i potpori pripadnicama Hrvatske vojske u preuzimanju dužnosti viših razina odgovornosti, uključujući dužnosti u inozemstvu.

2.4.2. Obrazovanje za potrebe obrane

Analize dosadašnjih rezultata na području obrazovanja uputile su na potrebu promjene postojećeg modela i na opravdanost uspostave novog sustava obrazovanja za potrebe Oružanih snaga utemeljenjem visokog učilišta kao visokoobrazovne institucije koja proširuje okvir vojne izobrazbe.

To podrazumijeva redefiniranje uloge, zadaća i organizacije Hrvatskoga vojnog učilišta Dr. Franjo Tuđman u skladu s propisima koji uređuju znanstvenu djelatnost i visoko obrazovanje. Taj će sustav omogućiti i obrazovanje državnih službenika Ministarstva obrane, drugih državnih tijela te educiranje osoblja na najvišim razinama odlučivanja, uključenih u područje obrane i sigurnosti.

Uspostavom sveučilišnog okvira, obrazovanje ne samo da dobiva novu institucionalnu dimenziju, već to prije svega znači potpuno usvajanje svih standarda i kriterija koji se primjenjuju u području znanosti i obrazovanja u Republici Hrvatskoj i u inozemstvu te afirmiranje znanstvenog i obrazovnog potencijala obrambenog resora.

Novi sustav obrazovanja pridonijet će senzibiliziranju društva za pitanja nacionalne sigurnosti, a ujedno i oblikovanju sigurnosne kulture.

Sustav obrazovanja za potrebe Hrvatske vojske temeljit će se na cjeloživotnom učenju i odvijati tijekom cijele karijere djelatnih vojnih osoba.

Obrazovanje će biti u funkciji oblikovanja kulture vojne profesije i pridonijeti usvajanju etičkih vrijednosti te će biti otvoreno interkulturalizmu i novim spoznajama.

Intenzivirat će se ulaganje u intelektualni kapital vojnog i civilnog osoblja ključnih kompetencija, uključujući faze identifikacije, privlačenja, zadržavanja i razvoja.

2.4.3. Obrana kao čimbenik gospodarskog i znanstveno-tehnološkog razvoja

Obrambena industrija danas, kao i u Domovinskom ratu, ima važnu ulogu u dostizanju potrebnih vojnih sposobnosti.

Jedan je od čimbenika gospodarskog razvoja zemlje jer svojom propulzivnošću i visoko-tehnološkom orijentiranošću potiče razvoj inovativnog okruženja u komplementarnim industrijskim sektorima.

Interesi nacionalne sigurnosti govore u prilog razvoja obrambenih sposobnosti uz maksimalan oslonac na domaću obrambenu industriju i znanstvenu zajednicu, uz istodobno zadržavanje najviših standarda kvalitete materijalne imovine koja se nabavlja za potrebe Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Tako je 2017. godine dostignut cilj da se hrvatski vojnik u potpunosti opremljen hrvatskim naoružanjem i vojnom opremom upućuje u operaciju potpore miru u Afganistanu.

Proizvodnja u relativno malim serijama isključivo za potrebe Oružanih snaga ne omogućuje ekonomski isplativa ulaganja u razvoj kompleksnih, tehnološki naprednih sustava.

Stoga je budućnost hrvatske obrambene industrije u širenju na međunarodno tržište gdje može biti prepoznata samo visokom kvalitetom proizvoda, a u tom će procesu imati punu potporu državnih institucija i promociju naše diplomatske mreže.

Posebno će se poticati uključivanje u međunarodne projekte istraživanja, razvoja i proizvodnje te u poslove temeljene na licenciranju, koprodukciji i podugovaranju za širi krug korisnika.

Uvoz gotovih proizvoda, tehnoloških rješenja i sustava provodit će se sa što je moguće većim uključivanjem domaće obrambene industrije i znanstveno-tehnološke baze u njihov razvoj i proizvodnju, u okvirima međusobnog interesa i suradnje s potencijalnim isporučiteljima iz inozemstva.

Jasno definiranje i međusobno usklađivanje politike opremanja i održavanja sposobnosti svih tijela i organizacija u području sigurnosti (Hrvatska vojska, policija, vatrogastvo, tijela zaštite i spašavanja, tijela sigurnosno-obavještajnog sustava Republike Hrvatske i sl.) ostvarit će se donošenjem strategije razvoja obrambene industrije. To će omogućiti proizvođačima i znanstveno-istraživačkoj zajednici dugoročnu orijentaciju u području razvoja i proizvodnje za potrebe Hrvatske vojske i drugih tijela sustava domovinske sigurnosti.

Unaprjeđivat će se suradnja s Hrvatskom gospodarskom komorom i Zajednicom proizvođača za posebne namjene te Hrvatskim klasterom konkurentnosti obrambene industrije. Nastavit će se podupirati razvoj hrvatske obrambene industrije sklapanjem ugovora za nabavu naoružanja, opreme i usluga te testiranjem proizvoda u Oružanim snagama. Institucionalna interakcija s Ministarstvom obrane omogućit će industriji uključenost u razvoj određenih vojnih sposobnosti još u početnoj fazi.

Oslonac na hrvatsku vojnu industriju bit će kompatibilan s korištenjem svih prednosti koje Republici Hrvatskoj donosi članstvo u Europskoj uniji i NATO-u. U tom smislu intenzivirat će se suradnja s agencijama koje obavljaju poslove nabave i logističke potpore za potrebe NATO-a s obzirom na višestruku korist koju ona donosi Republici Hrvatskoj, kao i korištenje novih EU programa i inicijativa vezanih za razvoj europskog obrambenog tržišta. Na taj način osigurava se dostupnost širokog asortimana proizvoda i usluga vrhunske provjerene kvalitete, a s druge strane mogućnost plasmana roba i usluga hrvatskih proizvođača na veliko tržište NATO i EU članica te partnerskih zemalja.

Istraživanje i razvoj

Posljednjih godina pokazuje se kontinuirani pad izdvajanja za istraživanje i razvoj u području obrane. Stoga će se težiti postupnom povećanju ulaganja u ovo područje.

Podignut će se razina suradnje i koordinacije tijela državne uprave sa sveučilišnom i znanstvenom zajednicom te obrambenom industrijom, u skladu sa Strategijom pametne specijalizacije kako bi se što bolje iskoristiti potencijali hrvatske znanosti i tehnologije u području sigurnosti i obrane.

Snažnije će se poduprijeti istraživačke organizacije i hrvatska obrambena industrija ekspertizom i davanjem na korištenje vlastitih resursa (poligoni, laboratoriji i slično) u potpori razvoja novih i inovativnih proizvoda. Time će se poduprijeti konkurentnost nacionalnih tvrtki na međunarodnom tržištu i smanjiti razvojni troškovi. Težnja je obranu i sigurnost pozicionirati, u najvećoj mogućoj mjeri, kao dodanu vrijednost, a ne isključivo kao trošak za društvo.

Uspostavit će se političke, planske i koordinacijske funkcije sudjelovanja aktera iz Republike Hrvatske u aktivnostima istraživanja i razvoja s NATO-om, Europskom unijom, kao i s partnerima u aktivnostima bilateralne i multilateralne suradnje te osigurati potrebni financijski resursi.

Iskustva upućuju na potrebu uspostave središnje točke na državnoj razini koja bi usklađivala i koordinirala procese istraživanja i razvoja, korištenja fondova i odgovarajućih mehanizama Europske unije i NATO-a, proizvodnje, opremanja i potpore u cjeloživotnom vijeku proizvoda obrambene industrije.

2.4.4. Civilno-vojni odnosi u novom dobu

Hrvatska vojska je jedna od ključnih sastavnica identiteta države i društva te jedan od pokazatelja integriteta modernoga hrvatskog društva u suvremene europske i globalne razvojne trendove. Svojim ukupnim djelovanjem Hrvatska vojska kontinuirano potvrđuje svoju društvenu ulogu, privrženost države savezništvu i vrijednostima na kojima se temelji europska i euroatlantska zajednica.

Globalne sigurnosne i druge promjene dovele su do snažnijeg prožimanja vojnih i civilnih sektora društva. Uvjeti pripreme vojske i njezine uporabe ubrzano se mijenjaju i suočavaju vojsku s novim kulturnim obrascima s jedne te političkim zahtjevima s druge strane, što zahtijeva kontinuiranu prilagodbu obrambenog resora društvenom okružju.

Pretpostavka uspješnosti u prepoznavanju i ispunjavanju ciljeva na području obrane je sposobnost razumijevanja i artikulacije konzistentne strateške vizije. Stoga je nužno izgrađivati civilnu ekspertizu u području obrane kako na najvišim upravljačkim razinama tako i u državnoj upravi, ali i u ukupnoj hrvatskoj javnosti.

U okolnostima u kojima vojska izlazi iz svoje tradicionalne uloge kako bi bila angažirana za civilne zadaće, građanski nadzor nad oružanim snagama postaje zahtjevniji te traži jačanje društvene odgovornosti Hrvatske vojske, ali i jačanje svijesti društva o važnosti izgrađivanja civilno-vojnih odnosa.

Sva mjerodavna istraživanja i ispitivanja javnog mnijenja upućuju na činjenicu visokog povjerenja koje Hrvatska vojska uživa kod građana. U skladu s time nastavit će se s provedbom mjera za razumijevanje šire uloge Hrvatske vojske i svih društvenih potencijala u zajedničkom ostvarivanju obrambene funkcije.

Otvorenom komunikacijom s javnošću, programima obrazovanja i osposobljavanja te kroz druge aktivnosti razvijat će se sigurnosna kultura, naročito kod mladih osoba.

2.4.5. Organizacijski i upravljački aspekti obrambenog resora

Strategija nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/17) prepoznala je obranu kao sastavnicu sustava domovinske sigurnosti koja svojim resursima značajno pridonosi njegovoj izgradnji i provedbi.

Ministarstvo obrane i Hrvatska vojska čine važan i nezaobilazan element ovoga sustava, svojom brojčanom veličinom, raznovrsnom strukturom osoblja, raspoloživom opremom, raznovrsnim sposobnostima i velikim iskustvom iz Domovinskog rata te iz međunarodnih operacija i misija.

Dosadašnja razina međuresorne koordinacije ocjenjuje se zadovoljavajućom, no svaka krizna situacija otkriva da djelovanje svih institucija uključenih u rješavanje takvih situacija (veliki požari, poplave) nije uvijek usklađeno, što će implementacijom novouspostavljenog sustava domovinske sigurnosti biti ispravljeno.

Uspostavit će se optimalni model međuresorne suradnje koji će omogućiti sinergijski učinak djelovanja obrambenog i drugih resora u provedbi zajedničkih zadaća, izbjeći preklapanja u razvoju sposobnosti i poboljšati mehanizme prikupljanja i dijeljenja informacija od zajedničkog interesa.

Analize dosadašnjih procesa upozorile su na određene nedostatke postojećih informacijskih sustava i uvezanosti ustrojstvenih jedinica Ministarstva obrane i Oružanih snaga što se tiče brzine protoka informacija, vođenja projekata i upravljanja sustavom.

U 2017. godini provedena je optimizacija Ministarstva obrane, pri čemu su u istoj ustrojstvenoj jedinici objedinjeni poslovi vezani uz vojni zračni i pomorski promet te prvi put ustrojena ustrojstvena jedinica za upravljanje projektima.

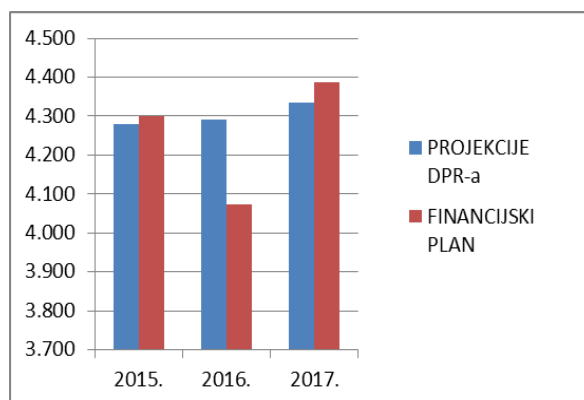
Proces racionalizacije poslovnih procesa ovime tek počinje. U idućem razdoblju analizirat će se poslovni procesi i nadležnosti ustrojstvenih jedinica sa svrhom optimiziranja ustroja Ministarstva obrane i Oružanih snaga s posebnim naglaskom na poslovnim procesima iz područja obrambene politike i planiranja, upravljanja osobljem, upravljanja materijalnim resursima, vođenja projekata i s time povezanim upravljačkim, logističkim i financijskim procesima te obavještajnim i protuobavještajnim poslovima i potpori sigurnosti.

Analize poslovnih procesa provest će se radi preporuka za administrativnu i organizacijsku prilagodbu sustava kako bi se izbjegla moguća preklapanja i jasno utvrdile nadležnosti i odgovornosti. Preporuke će biti usmjerene stvaranju jednostavnijeg i racionalnijeg okružja za provedbu poslovnih procesa te stvaranju robusnijih organizacija sposobnih za provedbu kompliciranih projekata i dubinskih analiza, pri čemu će se posebno razmotriti mogućnosti integracije srodnih ustrojstvenih jedinica. Analize poslovnih procesa završit će se do kraja 2018. godine.

Ocijenit će se potreba nalaženja optimalnih ustrojstvenih rješenja za praćenje i vrednovanje provedbe smjernica Strategije nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/17) u dijelu koji se odnosi na područje obrane i provedbu Zakona o sustavu domovinske sigurnosti (Narodne novine, br. 108/17).

2.5. Financijski okvir

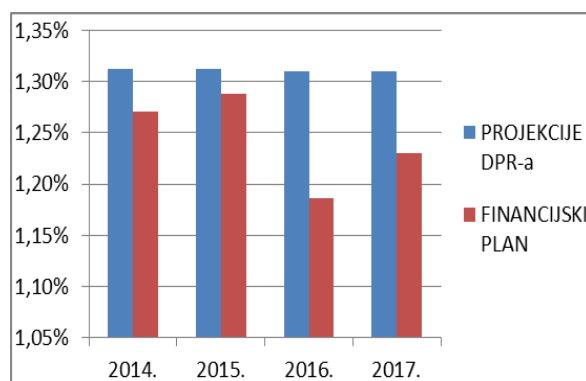
U Dugoročnom planu razvoja Oružanih snaga Republike Hrvatske za razdoblje 2015. do 2024. godine (Narodne novine, br. 151/14) iskazana je ambicija zaustavljanja višegodišnjeg trenda realnog pada obrambenog proračuna, a u početnom trogodišnjem razdoblju njegovo zadržavanje u realnom iznosu na razini iz 2014. godine (4,170 milijardi kuna).

Slika 1. Obrambeni proračun 2015.-2017.

Stabilizacija gospodarskih prilika, okončanje gospodarske krize i recesije u globalnim okvirima te oporavak, pozitivni gospodarski trendovi i rast proračuna pridonijeli su blagom rastu izdvajanja za obranu, ali do značajnog povećanja obrambenog proračuna dolazi tek 2017. godine (4,385 milijardi kuna).

Smanjenje udjela obrambenog proračuna u bruto društvenom proizvodu (BDP) tijekom protekloga trogodišnjeg razdoblja uzrokovano je bržim rastom BDP-a u odnosu na projekcije iz Dugoročnog plana razvoja Oružanih snaga Republike Hrvatske za razdoblje 2015. do 2024. godine (Narodne novine, br. 151/14).

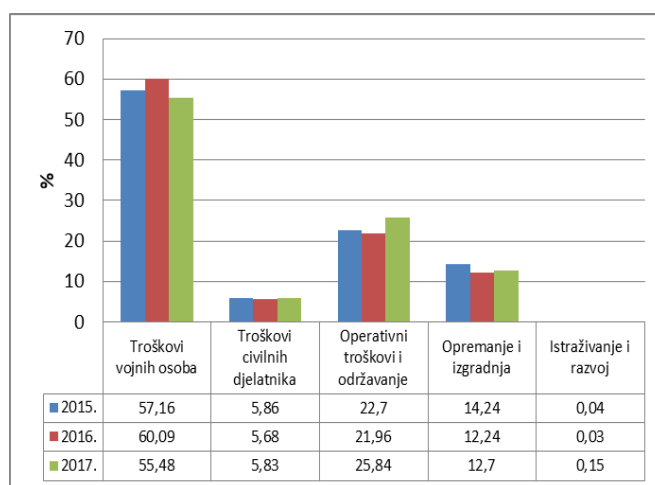

Slika 2. Udio financijskog plana u BDP-u

Republika Hrvatska je od siječnja 2014. do svibnja 2017. bila u Proceduri prekomjernog proračunskog manjka te je fiskalna politika bila usmjerena na održanje stabilnosti javnih financija.

Izlazak iz Procedure prekomjernog proračunskog manjka je vidljiv rezultat snažnih napora i mjera fiskalne konsolidacije javnih financija.

Naglasak je bio stavljen na poboljšanje strukture obrambenog proračuna kako bi se omjer troškova osoblja, operativnih troškova i troškova opremanja i izgradnje, koji je u 2014. godini iznosio 67 % : 21 % : 12 %, postupno promijenio u smjeru povećanja izdvajanja za opremanje i izgradnju.

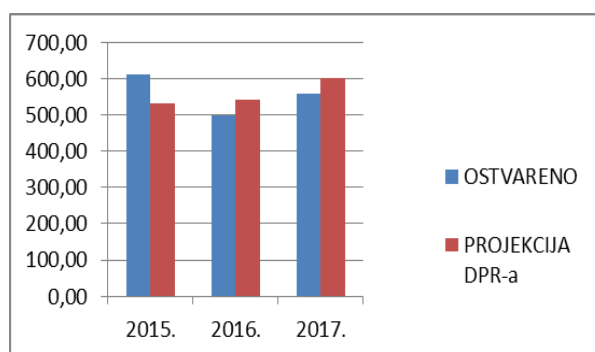

Slika 3. Struktura financijskog plana po kategorijama troškova - prema NATO metodologiji

Tijekom posljednjega trogodišnjeg razdoblja vidljivi su različiti trendovi, što je ovisilo o visini obrambenog proračuna. Za daljnje poboljšanje strukture obrambenog proračuna, od ključne su važnosti predvidljivost i povećanje izdvajanja za obranu.

S obzirom na očekivana makroekonomska kretanja, izdvajanja za obranu u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju trebala bi nastaviti pratiti pozitivne trendove.

Jedan od ključnih izazova u srednjoročnom razdoblju bit će uravnoteženje i promjena strukture troškova kao preduvjet dostizanja planiranih obrambenih sposobnosti i uravnoteženog razvoja obrambenog resora.

Slika 4. Prikaz utrošenih iznosa za opremanje i izgradnju i projekcija troškova za opremanje

Zakonski okvir javnih financija Republike Hrvatske omogućuje trogodišnju perspektivu proračunskog planiranja.

Smjernicama ekonomske i fiskalne politike utvrđuje se, uz ostalo, visina financijskog plana za sljedeću proračunsku godinu i projekcije za sljedeće dvije godine.

Ministarstvo obrane se u obrambenom planiranju prilagođava ovom zakonskom okviru, iako većina projekata i aktivnosti zahtijeva višegodišnje financiranje koje prelazi trogodišnje razdoblje.

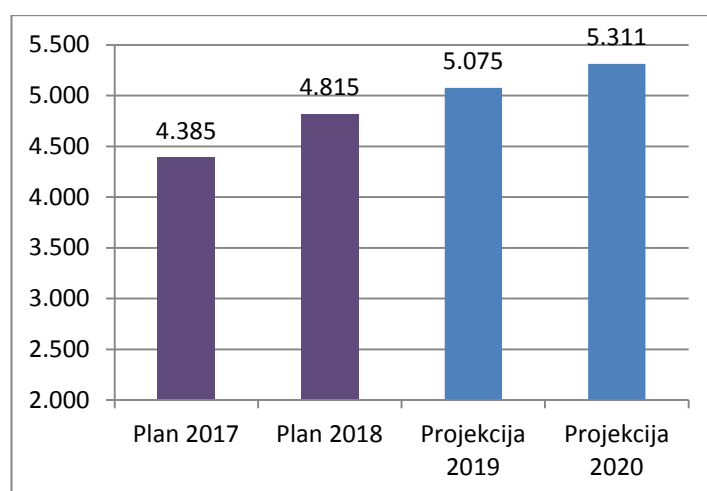
Vlada Republike Hrvatske je u sklopu Nacionalnog programa reformi 2017., kao jednu od ključnih reformskih mjera za jačanje okvira za upravljanje javnim financijama i provedbu fiskalne konsolidacije navela uspostavu sustava za strateško planiranje i upravljanje razvojem.

Središnji element toga sustava je Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 123/17) čijom provedbom će se stvoriti pretpostavke za donošenje dugoročnih makroekonomskih projekcija koje će uključiti i višegodišnju dinamiku povećanja izdvajanja za obranu.

U skladu s proračunskim smjernicama NATO-a, Republika Hrvatska će u idućem godinama nastaviti s kontinuiranim povećanjem izdvajanja za potrebe obrane prema ciljanih 2 % BDP-a, uvažavajući fiskalne i ekonomske mogućnosti Republike Hrvatske, te povećanjem udjela troškova opremanja i modernizacije u obrambenom proračunu prema ciljanih 20 %, čime će se osigurati daljnji razvoj obrambenih sposobnosti.

Povećanje izdvajanja za obranu u 2017. godini osiguralo je nastavak provedbe strateških projekata i stvorilo pretpostavke za jačanje obrambenih sposobnosti Oružanih snaga.

Financijski plan Ministarstva obrane za 2018. godinu i projekcije za 2019. i 2020. godinu impliciraju trend rasta izdvajanja za obranu. To se posebno odnosi na povećanje obrambenog proračuna u apsolutnom iznosu, ali i na rast njegova udjela u BDP-u.

Slika 5. Plan za 2017. i 2018. i projekcije za 2019.-2020. Financijskog plana Ministarstva obrane

U kontekstu odluke o mogućnostima i modelu održavanja sposobnosti borbenog zrakoplovstva, Financijski plan Ministarstva obrane za 2018. godinu i projekcije za 2019. i 2020. godinu uključuju izdvajanja za nabavu višenamjenskoga borbenog aviona.

Postignuti rezultati i rast obrambenog proračuna dali su temelj planovima razvoja naših obrambenih sposobnosti, koje su velikim dijelom definirane činjenicom savezništva i operacionalizirane u novom paketu NATO ciljeva sposobnosti, a što postavlja i nove zahtjeve što se tiče budućeg financiranja obrane. Veza između projekata razvoja obrambenih sposobnosti i financiranja precizno će se definirati u Dugoročnom planu razvoja Republike Hrvatske za razdoblje od 2019. do 2030. godine.

U sinergiji s naporima u kontekstu članstva u NATO-u, nastaviti će se i s nastojanjima za doprinos jačanju Zajedničke sigurnosne i obrambene politike Europske unije te će se sustavno pratiti i, ovisno o mogućnostima, uključivati u nove projekte, programe i mehanizme zajedničkog financiranja obrane Europske unije.

U idućem planskom razdoblju nastaviti će se s unaprjeđivanjem poslovnih procesa u području strateškog upravljanja i izrade obrambenog proračuna kao i stvaranju snažnije poveznice između strateškog, proračunskog i planiranja rada s obrambenim planiranjem s jedne te procesima nabave s druge strane.

Isto tako, složenost financiranja novih projekata razvoja obrambenih sposobnosti naglašava potrebu daljnjeg unaprjeđenja informacijskog sustava proračuna i financija kao i sustava upravljanja i kontrole s naglaskom na upravljanje rizicima.

3. ZAKLJUČAK

Složenost i nepredvidljivost strateškog okružja, brza tranzicija prijetnji u obliku, opsegu i intenzitetu, pojava novih netradicionalnih prijetnji te tehnološki i društveni trendovi u značajnoj mjeri povećavaju spektar sposobnosti koje Oružane snage Republike Hrvatske trebaju razviti za provedbu misija i zadaća – od povećane vatrene moći i mobilnosti manevarskih snaga sposobnih za sudjelovanje u združenim operacijama visokog intenziteta pa do sposobnosti zajedničkog djelovanja u međuresornom i međunarodnom te tehnološki zahtjevnom okružju.

Republika Hrvatska će nastaviti pridonositi kolektivnoj obrani, kriznom upravljanju i kooperativnoj sigurnosti NATO-a te sudjelovati u jačanju Zajedničke sigurnosne i obrambene politike Europske unije, pridonoseći strateškom partnerstvu i komplementarnosti NATO-a i Europske unije. Uz daljnje jačanje višegodišnje uspješne suradnje sa strateškim partnerima, osnažit će se mehanizmi regionalne obrambene suradnje sa zemljama srednje i jugoistočne Europe. Razvoj sposobnosti temeljit će se na načelima integriranosti i prilagodljivosti Oružanih snaga Republike Hrvatske, uvezujući njihovo djelovanje s drugim sudionicima u sustavu domovinske sigurnosti.

U kratkoročnom razdoblju, uz razvoj i održavanje ključnih obrambenih sposobnosti te nabavu višenamjenskoga borbenog aviona, osigurat će se i uvođenje novih i poboljšanje postojećih sposobnosti poput strateškog izviđanja, prikupljanja i obrade informacija, strateškog komuniciranja, kao i sposobnosti iz kibernetičke domene.

Pripadnici Hrvatske vojske i državni službenici i namještenici Ministarstva obrane zbog svojih su kompetencija, osobnog integriteta i domoljublja najveća vrijednost i jamstvo provedbe postavljenih zadaća. Stoga će naročita pažnja i naponi biti usmjereni na podizanje društvenog ugleda vojnog poziva, profesionalnog razvoja i poboljšanja uvjeta života i rada vojnika, dočasnika i časnika, državnih službenika i namještenika.

Republika Hrvatska će, slijedeći zaključke NATO Summita u Walesu (2014.), nastaviti s kontinuiranim povećanjem izdvajanja za potrebe obrane u apsolutnom iznosu kako bi se obrambeni proračun, uvažavajući fiskalne i ekonomske mogućnosti Republike Hrvatske, postupno približio ciljanom iznosu od 2 % BDP-a te da 20 % obrambenog proračuna bude usmjereno na troškove opremanja i modernizacije, čime će se osigurati daljnji rast obrambenih sposobnosti. U Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2017. godinu, prvi put nakon višegodišnjeg smanjivanja, povećani su izdaci za obranu, a povećanje se nastavlja i u 2018. godini i projekcijama za 2019. i 2020. godinu.

Unatoč tome, promjena strukture troškova ostaje jedan od ključnih izazova u srednjoročnom razdoblju kao preduvjet dostizanja planiranih obrambenih sposobnosti i uravnoteženog razvoja obrambenog resora.

4. ZAVRŠNA ODREDBA

Ovaj Strateški pregled obrane objavit će se u Narodnim novinama.

P R E D S J E D N I K

mr. sc. Andrej Plenković

O B R A Z L O Ž E N J E

Člankom 4. Zakona o obrani (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 27/16, 110/17 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 30/18) propisano je da su temeljni dokumenti na području obrane su: Strategija obrane Republike Hrvatske, Vojna strategija Republike Hrvatske, Strateški pregled obrane, Dugoročni plan razvoja Oružanih snaga i Plan obrane Republike Hrvatske.

Strateški pregled obrane je završno izvješće o provedenom procesu preispitivanja usklađenosti strategijskih koncepata te dostignutih i planiranih obrambenih sposobnosti s obrambenim potrebama koje proizlaze iz realnosti strategijskog i sigurnosnog okruženja.

Člankom 8. točkom 1. Zakona o obrani propisano je da Vlada Republike Hrvatske u području obrane donosi Strateški pregled obrane, na prijedlog ministra obrane.

Temeljni zaključak Strateškog pregleda obrane (Narodne novine, br. 101/13) bio je kako će Republika Hrvatska razvijati oružane snage primjerene izazovima dugoročnog razdoblja pred nama, sposobne izvršiti temeljnu ustavnu ulogu obrane zemlje, a koje će svojom spremnošću, obučenošću i opremljenošću biti u stanju nositi i dio tereta u zajedničkim operacijama sa saveznicima te biti na raspolaganju stanovništvu ugroženom prirodnim i tehničko-tehnološkim katastrofama i drugim kriznim situacijama. Načelno su ove smjernice aktualne i danas, ali promjene u sigurnosnom okružju zahtijevaju preispitivanje mehanizama njihove provedbe.

Stoga je zaključeno da društvene, gospodarske, strateške i sigurnosne promjene koje su se dogodile u razdoblju od donošenja Strateškog pregleda obrane (Narodne novine, br. 101/13) odnosno Dugoročnog plana razvoja Oružanih snaga Republike Hrvatske za razdoblje 2015. do 2024. godine (Narodne novine, br. 151/14) zahtijevaju ponovno preispitivanje stanja te nakon provedbe strateškog pregleda obrane izradu novoga ili reviziju postojećega Dugoročnog plana razvoja Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Ove se promjene u sažetom obliku odnose na promjene u strateškom okružju koje imaju implikacije na potrebne sposobnosti Oružanih snaga Republike Hrvatska, a prije svega u odnosu na novu sigurnosnu situaciju u Europi i izloženost novim prijetnjama i rizicima s istoka i juga; razvoj sposobnosti temeljenih na novom ciklusu NATO-ova procesa obrambenog planiranja kojim se postavljaju zahtjevi za težim i pokretljivijim i zaštićenijim snagama na višim stupnjevima spremnosti za sudjelovanje u operacijama visokog intenziteta.

Vlada Republike Hrvatske je zadužila Ministarstvo obrane da u kontekstu Strategije nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske provede proces strateškog pregleda obrane i izradi završno izvješće o provedenom procesu.